

Slovenski REPUBLIKANEC

(prej Avtonomist)

Glasiło Slovenske Republikanske Stranke kmetov in delavcev.

Uredništvo in upravnništvo v Ljubljani, Breg št. 12. II.
Telefon 119.

Izhaja vsak petek.

Mesečna naročnina 5 Din. — Cene oglasov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Pri malih oglasih vsaka beseda 50 par.

Št. 12.

Ljubljana, dne 27. marca 1925.

Leto V.

Kaj hočemo?

Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastiega slovenskega ljudstva!

Iz parlamenta.

Belgrad, 20. marca.

Takoj po svojem sestanku ima parlament nalogo, da izvoli takozvani »verifikacijski odbor«, to je odbor, ki ugotovi na podlagi predloženega mu uradnega materiala in uradnih zapisnikov o volitvah, ali je ta ali oni poslanec pravilno in zakonito izvoljen ali ne. Izvolitev poslancev, proti katerih izvolitvi ni nobene pritožbe, odbor brez razprave potrdi, glede onih mandatov pa, proti katerim so vložene pritožbe, mora odločiti, ali so pritožbe utemeljene ali ne, in na podlagi svojega sklepa mandat potrdi ali pa razveljavi.

Vse sklepe »verifikacijskega« ali »potrdilnega« odbora mora končno odobriti še ves parlament. Šele potem, ko reče svojo besedo parlament, so mandati ali končno veljavno potrjeni in odobreni ali pa končno veljavno razveljavljeni.

Ker na vsem svetu ni skoro nikjer volitve brez kakih nerednosti ali protizakonitosti, je umevno, da se stranke, ki imajo večino, na vso moč prizadevajo, da dobe večino tudi v verifikacijskih ali potrdilnih odborih. Tam »potrjujejo« potem veljavnost mandatov navadno tako, da pri razpravah o pravilnosti izvolitve svojih pristašev navadno eno oko zatisnejo in drugega ne odpro, če gre pa za nasprotnike, jih pa pošteno prerešetajo. Tako delajo povsod po svetu in tudi v Belgradu delajo tako.

Stranke vladne večine, ki so imele večino seveda tudi v »verifikacijskem« odboru, pa letos niso imele le naloge presojati in razsojati o veljavnosti posameznih mandatov, ampak so morale zavzeti svoje stališče tudi napram vprašanju, ali sme biti poslanec tudi oni, ki je protivnik vlade, čeprav mu še ni sodnijsko dokazano, da je res zagrešil kakšen zločin, ki posameznika izključuje od poslanske časti.

To vprašanje je moral rešiti verifikacijski odbor, ko so prišli na vrsto hrvaški republikanski mandati.

Kakor znano, je vlada obdolžila hrvaške republikance, da so komunisti in je na podlagi svoje obdolžitve dala tudi več hrvaških republikancev zapreti, in na isti podlagi je še pred volitvami razpustila celo hrvaško republikansko stranko. Ni pa še izreklo svoje razsodbe neodvisno sodišče in mi še danes ne vemo, ali ima vlada dovolj tehtnih dokazov za svojo trditev v rokah ali ne, ker manjka sodnijski pravorek! In tu nastane vprašanje: Ali smejo ljudje voliti za poslanca človeka, kateri je pač nečesa obdolžen, ni pa še obsojen?

Navaden človek bi rekel, da ga smejo. Obdolženih je mnogo ljudi, obsojenih pa precej manj, in kdor je le obdolžen, ta še zdavnaj ni tudi obsojen, čeprav je magari uradno nečesa obdolžen! Koliko je ljudi, ki so jih tožili državni pravdniki na podlagi uradnih policijskih ovadbe, pa so bili od sodišč le oproščeni!

Verifikacijski odbor našega parlamenta pa je smatral za dovolj, da je kdo od vlade le obdolžen, pa že ne sme biti poslanec! Zato je vse mandate hrvaških republikancev razveljavil!

Razveljavljene hrvaških republikanskih mandatov bo imelo za notranjepolitično življenje v naši državi dalekosežne posledice. Hrvaško republikanstvo namreč ni zgolj republikansko gibanje, ampak je eminentno hrvaško narodno gibanje. Če se pa kakšne ideje oprime cel narod, ki jo skuša oživitviti z vsemi svojimi narodnimi silami in ne le s silo ene same ideje, potem postane stvar mnogo resnejša kakor je bila n. pr. s komunisti.

Če so Hrvatje kljub vsemu pritisku vendarle glasovali z ogromno večino za Radića, je to znak, da je radićevstvo postalo na Hrvaškem sestavni del čutenja in hotenja vsega hrvaškega naroda in kdor drege naravnost v čuvstvanje enega celega naroda, gotovo ne more računati na simpatije in ljubezen užaljenega naroda, ampak se mora zavdati, da je brezno med seboj in med narodom le še povečal! S takimi metodami se danes ne da trajno krotiti niti zamorcev, kaj šele zaveden in kluturen evropski narod kakor je hrvaški!

Parlamentarni krogi so spčetka računali, da bo vladna večina razveljavila le nekaj hrvaških republikanskih mandatov, tako da bi imela nekoliko večjo svobodo gibanja. Toda premeteni Pašić je rekel: »Proti principu grešim, če razveljavim le en mandat ali pa 60 mandatov. Zakaž torej ne bi razveljavila moja večina vseh 60 mandatov? Če to napravimo, se homo pa iznebilo ne samo hrvaških republikancev, ampak tudi neprijetnih demokratov in potem lahko vladamo mi sami.«

Demokratje v svoji slepi strasti proti Radiću Pašićeve igre niso spregledali in so točno glasovali za razveljavljenje vseh radićevskih mandatov! Danes pa jih že srečava pamet in zato milo trobijo na umik in pravijo, da z radićevci »ni tako hudo« in da ni treba vseh radićevskih mandatov razveljaviti, ampak le »nekaj«, namreč toliko, da Pašić brez njih ne bi imel sam potrebne večine! Zelo malo verjetno pa je, da bi se Pašić demokratov usmilit in bo brzkone tudi demokrate postavil iz vladne hiše pod kap, če jih v zdajnjem trenutku ne reši kakšen nepričakovan dogodek.

Vprašanje hrvaških republikanskih mandatov mora biti rešeno tekom enega tedna in potem homo poročali več.

Belgrad, 23. marca.

V nedeljo se je pričelo zborovanje celokupnega parlamenta. Na dnevnem redu je bilo poročilo verifikacijskega odbora o potrditvi onih mandatov proti katerim ni bilo ugovora.

Dopoldanska seja je potekala dosti mirno. Govoril je v imenu opo-

zicije Ljuba Davidović, ki je med drugim prebral tudi besedilo »sporazuma« med opozicijskimi strankami. Čitanje tega »sporazuma« pa ni napravilo posebnega vtisa, ker je bila njegova vsebina že zdavnaj znana. Glavno glasilo radikalov je imenovalo »sporazum« z besedo »farizejstvo...«

Jako hrupna in burna pa je bila seja v nedeljo popoldne. Med slovenskimi klerikaleci in demokrati je prišlo do ostrega prerekanja, ki se je polagoma razvilo v slavnosten in veličasten pretep, ki bi delal čast vsakemu žegnanju. Hrvaškega poslanca dr. Bazalo so radikali obkločili in ga tolkli celo po obrazu. Slovenski demokratje in klerikaleci pa so se obmetavali s psokami, ki bi delale vso čast pijancem v najbolj zakotni beznici. Kar so govorili eni

in drugi o pravilnosti volitev v Sloveniji in o volilni svobodi, je bilo govorjeno vse »skozi okno«, t. j. preračunano je bilo vse na to, da bi ljudje doma rekli: »Ta je pa »fajn« povedal!« Uspeha seveda niso dosegli ne eni ne drugi drugega, kakor to, da se svetimo Slovenci pred vsem svetom zopet v najlepši svoji »kulturni« luči.

Resnice o volitvah v Sloveniji pa ni povedal nobeden. O nasiljih in o lažeh, ki so jih uganjali eni in drugi napram republikancem, ni padla niti besedica. Eni in drugi že vedo, zakaj ne, vedo pa danes tudi slovenski volilci, kdo je uganjal nasilje. Potek volitev v Sloveniji je kljub razgrajanju demokratov in klerikalecev v parlamentu še vedno nejasen onim, ki volitev v Sloveniji niso sami doživeli.

Iz svetovne politike.

(Iz uvodnega članka londonskega lista »Observer«.)

V Evropi se je dogodila velika reč. Nemška vlada je prostovoljno začela mednarodno razpravo o evropski stalnosti in je stavila predloge, ki segajo do korena miru in vojne na evropski celini. Nemčija ponuja svoj pristanek za dogovor o popolni varnosti vzhodnih mej Francije in Belgije, a pravtako za varnost laških mej v južnih Tirolih. Istočasno izjavlja Nemčija, da je voljna odreči se vsakemu poskusu, razširiti svoje vzhodne meje (proti Poljski!) s silo. Angleški vnani minister Semberlen je označil na svoj spreten način nemško ponudbo kot pripravno izhodno točko za stvarno poboljšanje evropskega položaja.

Ti nemški predlogi ustvarjajo Evropi bistene predpogoje za rešitev zamotanega vprašanja evropskega miru.

Državnikom se nudi nenadna in sijajna prilika, da izvrše delo trajnega miru na naši celini, ki je od vseh najbolj bojevit.

S temi svojimi predlogi je Nemčija napravila izredno moder in pameten sklep. To je važno temblj, ker stoji danes na čelu Nemčije vlada, ki se v prvi vrsti naslanja na desničarske stranke (t. j. monarhiste!). Priznavajoč svoje zapadne meje kot stalne in nespremenljive, krči Nemčija s svojimi predlogi pot, da more tudi angleška vlada utrditi svoje jamstvo za novi evropski red. Nemška vlada ni ponudila — nobeden človek zdrave pameti ne more od nje tega pričakovati! — da bo na sličan način priznala nespremenljivost tudi svojih vzhodnih meja. Vsaka nemška vlada in vsak Nemeec, od desničarskega militarista pa do skrajnega levičarskega pacifista (mirotvorca), zahteva, da se današnja nemško-poljska meja spremeni. Nemčija torej upa na revizijo verzajske mirovne pogodbe. In zakaj ne bi verovala v to? Tvorci miru v Parizu, revizije nikakor niso izključili. Misel, da je verzajska pogodba takšen svetovni pravilnik, ki je absolutno nespremenljiv v vseh svojih oddelkih, in ki veže pogodbenike na vse večne čase, je navzjuga datuma in nima nobene zaslombe v mirovni pogodbi sami. Nasprotno. Člen 19 »Pra-

vilnika« . po katerem je osnovana »Zveza narodov«, katera je bistven del mirovne pogodbe, stremi za evropskim in svetovnim mirom vobče. Ta člen 19. se glasi:

»Člani »Zveze narodov« morajo od časa do časa na skupnem posvetu preresetati vse tiste mednarodne pogodbe, ki so postale nepotrebne, zlasti pa ima presojati tudi tiste mednarodne odnošaje, ki bi, ako bi nadalje obstale, mogli ogroziti svetovni mir.«

Gotovo je, da bodo današnji odnošaji na poljsko-nemški meji ogrozili svetovni mir, če ni izgleda za zboljšanje in za nikakšno spremembo teh odnošajev. Ti odnošaji se morejo s časom in ob uporabljanju civiliziranih metod spremeniti z vzajemnim sporazumom. Sicer se izpostavljamu opasnosti, da bodo spremenjeni s silo! Drugega izhoda ni, kot sporazum ali vojna! Nemčija sedaj predlaga, da se vojna zavže. Ona je pripravljena, da se nasloni le na opravičenost svojih zahtev in računa samo s takšnim zboljšanjem, ki je označen v mirovni pogodbi, to je, da se končno popravi to, kar je bilo odrejeno po krivici in brez pameti. Kar se tiče pa zapadnih mej, se Nemčija odreka sploh vsaki spremembi.

To načelo in ta postopek je enostaven in v popolnem skladu z zdrav pametjo. Državne meje v zapadni Evropi so nesporne, v vzhodni pa ne. Trovrstna je veličina in trovrstna je naloga te politike: Najprej daje granitno trdnost tistim državnim mejam, ki se jih potrjuje in priznava. Nadalje ne izbegava opasnosti za mir s tem, da bi hotela priznati negotove meje. Končno se ona mirno in postopno bori za stalnost tam, kjer stalnosti še ni, in to na način, ki omogočuje spremembe z vzajemnim sporazumom.

Ta politika daje absolutno jamstvo, kjer se jamstvo more dati, kjer pa je to nemogoče, tam pripravlja pot za pomirjenje.

To je politika, ki jo bo odobrilo tudi javno mnenje Angleške in angleških »Dominijonov« (angleških

pridruženih držav!), kot pravično in razumno. Ako bi mi Angleži hoteli utrditi današnji politični zemljevid Evrope, bi s tem okamenili »Zvezo narodov« in jo napravili za orodje reakcije. Nasprotno pa politika, ki se začneja z nemškimi predlogi, odpira vrata »Zveze narodov« tudi tistim, ki so doslej iz nje izključeni. Namesto, da proglašimo mir tam, kjer miru še ni, homo mi Angleži s takšno politiko dali Evropi gotovost in priliko, da more delati za mir tudi tam, kjer je to še potrebno. »Zveza narodov« je bila zamišljena kot organ mednarodne kooperacije. **Brez pravega in sporazumnega dela, Evropa ne more biti varna pred vojno, to je ne more izvesti razorožitve.** Predlogi, ki jih je Nemčija poslala v London, Pariz in Rim, ustvarjajo prvo pot za praktično sporazumno delo. Angleški bo

izbera lahka med mirom, ki se ustvarja s skupnim sporazumom in med mirom, ki bi bil prisiljen.

Tako piše ugledni angleški konservativni list. Na Angleškem vlada danes konservativci, to je nazadnjaki. Celo ti se trudijo z vsako bilko, ki bi rešila mir v Evropi in na svetu sploh, preprečila vojno in omogočila razorožitev narodov.

Zlasti mali narodi imamo prav iste interese. Želimo si miru, reda, dela in človeka dostojnega življenja. Zato nismo za militarizem. Smo proti oboroževanju narodov, ker mora oboroževanje vesti človeštvo le v nove vojne grozote in pokolje. In se čudimo, da je to treba dokazovati nekaterim ljudem pri nas še l. 1925. po Kristu!

Roman Bende obsojen na tri leta zapora.

Roman Bende je še mlad mož. Ze za časa bosanske okupacijske krize je bil navdušen Jugoslovan in avstrijska politična uprava ga je osumila »srbofilstva«. Ob izbruhu vojne je bil torej »politisch verdächtig« in zato je razumljivo, da se mu v avstrijski vojaški službi, kamor je moral tudi on, ni godilo dobro. Ze v zgodnji mladosti se je posvetil združništvu s tem, da je vstopil v službo »Zadružne Zveze« v Ljubljani. Pozneje je odtod prišel na Štajersko, nastopal v Gor. Radgono, kjer je postal po vojni tajnik tamošnje »Posojilnice«, katero službo je opravljal prav dobro, kakor kaže spričevalo. Ta posojilnica je v rokah klerikalcev. Obenem je bil naprošen, da prevzame tudi uredništvo tednika »Murske Straže«. — List je bil pod njegovim urednikovanjem prav dober. Pri državnih volitvah l. 1923. je bil tov. R. Bende kortoš poslanca g. dr. Holneca, kateremu je pridobil prav lepo število glasov, zakaj bil je prav dober obmenjni narodni in kulturni delavec.

Kmalu pa je dobil za svoje delo tudi »zasluženo plačilo«. Ze tedaj je namreč začelo v SLS vreti zaradi menačelne in kolebave politike g. dr. Korošca. Ali je SLS za monarhijo ali za republiko? — to vprašanje je bilo v vrstah SLS postavljeno na dnevni red. Bende ni odobral dvoletne politike drja. Korošca in tovarišev. Tudi se mu je upiralo, ko je videl, kako se po nepotrebnem vlačijo vera v politiko ter zlorablja cerkvena administracija za dosego volilnih uspehov za SLS. To je odkrito povedal, kakor store to vedno mladi in idealistično razpoloženi ljudje. Takoj so padli po njem. Boj proti Bendetu je začel najprej z vso ostrostjo župnik v Gor. Radgoni. Najprej so mu seveda — po starem preizkušnem načelu — vzeli kruh. Odslovili so ga kot tajnika »Posojilnice«, v nadi, da ga bodo s tem spravili iz Radgone in prisilili k molku. Toda Bende je vrženo mu rokavico pobral, ostal je v Gor. Radgoni in na svoj račun dalje izdajal »Musko Stražo«, ki je odkrito, a pošteno šibala dvoletno klerikalno politiko ter zahrbtnost vodstvo SLS na Štajerskem. To je bolelo in klerikalci so storili vse, da listu odvzamejo naročnike, Bendeta pa očrnijo tudi kot državi nevarnega človeka. Skoraj leto dni je Bende sam vzdrževal ta boj, dokler končno ni finančno tako oslabil, da mu je tiskarna list ustavila. V tej dobi je mož, ki je ostal na cesti brez kruha, v borbi za svoje duševno prepričanje veliko pretrpel. Časih so mu pretekli celi dnevi brez hrane; največkrat pa se je moral zadovoljiti s praznim čajem. Toda vse to njegove borbenosti ni zlomilo. Pri zadnjih volitvah so ga zaupniki SRS na Štajerskem postavili za kandidata v ljutomerskem in slovenjegraškem okraju.

Dne 18. marca t. l. se je vršila torej kazenska razprava proti Ben-

de-tu, uredniku bivše »Murske Straže«, pisatelju in pesniku iz Gornje Radgone pred okrožnim sodiščem v Mariboru radi zločina po § 91 b, ki se glasi: »Kdor z besedami, natisnjenim ali natisnjenim spisom, liki ali kakršnimikoli predstavljanji ali znaki žali vladajočega kralja ali sicer počne ali govori karkoli, iz česar se utegne poroditi nanj mržnja ali s čimer se more izpostaviti posmehu ali preziranju, naj se kaznuje z zaporom od enega do petih let.

Kdor učini to zoper kraljico, prestolonaslednika (ali) kraljeve roditelje, zoper oba ali zoper poedinega in vobče zoper prednike in potomce vladajočega kralja v ravni vrsti, naj se kaznuje z zaporom od enega meseca do dveh let.

Če je to učinjeno zoper namestnike kraljevega dostojanstva, bodisi zoper vse, bodisi zoper poedinega od njih, naj se kaznuje krivec z zaporom od enega meseca do dveh let.

Zalitve navedene v tem paragrafu, se zasledujejo in kaznujejo sodno samo po odobriti ali po naročilu ministra za notranje posle.

Namesto s kaznimi, ki jih predpisuje ta zakon, naj se kaznuje krivec za žalitev vladajočega kralja z zaporom od treh do desetih let, za žalitev kraljice, prestolonaslednika in kraljevih roditeljev kakor tudi prednikov in potomcev vladajočega kralja v ravni vrsti z zaporom od enega do petih let.

Te kazni se ne morejo v nobenem primeru znižati pod najmanjšo mero.

Določila tega zakona so pač kruta, posebno radi pristavka, da kazni ni mogoče znižati pod tri leta.

Dodatek, da se zasleduje ta zločin le po naročilu ministra za notranje posle, daje upravni oblasti prosto roko, ali naj se prestopnika kaznuje ali ne.

Zakon v tej strogi obliki je bil dan l. 1895. in 1899. v zaščito kralja Milana in njegovega sina Aleksandra proti napadom takrat skrajno opozicijske današnje radikalne stranke.

Še pred volitvami se je R. Bendetu grozilo z ovadbami ter ga opozorilo od zaupnikov naj bo previden.

Dne 3. januarja, ko je bil volilni boj v največjem razpletu, je bil Bende aretiran radi zločina po zakonu o zaščiti države in po § 97 s. k. z. radi hujskanja vojaštva, naj odreče pokorščino. **Ovadbica se je izkazala kot neutemeljena.** Šele 14. januarja, torej skoro dva tedna po aretaciji, je sledila nova ovadbica radi zločina razžaljenja vladajočega kralja. Priči ste bili dva svoj čas odpuščena uradnika. Bende je odločno tajil ter se sklicaval na celo vrsto razbremenjajočih prič. Sodni dvor pa predlaganih prič ni dopustil ter obsodil Bendeta na tri leta zapora. — Bende je priglasil proti obsodbi pritožbo ničnosti.

Kdo je zakrivil svetovno vojno?

Kedar govorimo o početkih svetovne vojne, moramo dobro razločevati dvoje: daleč v preteklosti ležijo **vzroke** in **neposredni povod**. Tako približno je ta stvar, kakor če preiskujemo pri človeku **vzrok** njegove smrti in pa **povod** smrti. **Vzrok** smrti leži že v tem, da se je človek rodil, ker že od rojstva naprej se človek vsak trenotek približuje smrti, neposreden **povod** smrti pa je lahko strel, udarec, jetika itd.

Vzroke svetovne vojne bodo ljudje težko spoznali, ker jih je preveč in leže globoko zakriti v človeškem razvoju, ki ga ljudje ne morejo spoznati. Drugače pa je z neposrednim **povodom**.

Danes si je ves svet več ali manj na jasnem, da je bil neposreden povod za izbruh svetovne vojne znani umor v Sarajevu. Od tistega usodnega dne dalje so se razvijali dogodki z bliskovito naglico. Umoru je sledil avstrijski ultimatum Srbiji, vmešavanje veselil v spor pa se je končno razpalilo v svetovni požar.

Osebe, ki so izvršile umor v Sarajevu, so znane. Te osebe pa so tako neznane, da ni verjetno, da bi ne bile imele nikogar za hrbtom. Kdo naj bi to bil?

O tem vprašanju so napisali učenjaki, politiki in zgodovinarji do danes že lepo vrsto knjig in brošur. Točnega in jasnega odgovora na to vprašanje še nihče ni našel, ker so se mnenja razdelila na dve strani. Eni so trdili, da je tedanja srbska vlada vedela za priprave na atentat, in da je atentatorje celo podpirala in da zato tudi dunajske vlade ni obvestila o tem, kaj se pripravljajo, drugi pa trdijo, da srbska vlada **uradno** ni ničesar vedela o atentatu in da zato udi ni mogla **uradno** opozoriti dunajske vlade na pretečo nevarnost.

Majhen žarek za neprodinno zastor temne in neznanne preteklosti pa je spustil nedavno prejšni predsednik belgrajskega parlamenta g. Ljuba Jovanović, ki je bil l. 1914. minister prosvete v tedanji Pašičevi vladi. V knjigi »Krv Slavenstva«, ki jo je napisal neki Rus, je Ljuba Jovanović objavil sestavek, v katerem pripoveduje, da je koncem maja ali začetkom junija l. 1914. Pašič obvestil člane tedanje srbske vlade, da »neki ljudje nekaj pripravljajo«.

To izpoved Ljube Jovanovića so seveda naglo pograbili Nemci in sploh vsi, ki se za rešitev tega vprašanja zanimajo. Nemci so pograbili Jovanovićevo izjavo, da bi se oprali težkega očitka, da je Nemčija zakrivila svetovno vojno. Ta očitek je za Nemčijo usodnega pomena, kajti če bi Nemci lahko dokazali, da niso oni krivi, bi dobilo za Nemčijo vpraša-

nje o pravičnosti ali krivičnosti naložene vojne odškodnine vse drugačno lice. Nemci so sicer priznali s podpisom mirovne pogodbe, da so oni krivi svetovne vojne, toda to izjavo so **morali** podpisati pod pritiskom orožja zmagovitih zaveznikov. Zato ni čudno, da se skušajo Nemci te obdolžitve za vsako ceno oprati.

Jovanovićeve izjave pa miso pograbili samo Nemci, ampak tudi Angleži. Znanj angleški učenjak in zgodovinar Seton Watson, je napisal 16. februarja v londonskem listu »Times« članek, v katerem ugotavlja na podlagi svojih poizvedb, da tedanja srbska vlada uradno ni obvestila dunajske vlade o bližajočih se dogodkih in poziva Jovanovića in Pašiča, naj se z ozirom na najnovejšo Jovanovićevo izpoved izrazi ta jasneje...

Važnih posledic Jovanovićeve izjave se zaveda tudi sedanja belgrajska vlada, ki je že napovedala, da bo objavila zbirko diplomatskih dokumentov o tej zadevi v takozvani »modri knjigi«. Od vsebine napovedane »modre knjige« bo v marsičem odvisen tudi naš bodoči notranji in vnanji politični položaj.

Ko so bile zgornje vrstice že v tisku, smo dobili v roke belgrajski list »Politika«, v katerem Ljuba Jovanović odgovarja na poziv g. Setona Watsona, »naj se izrazi jasneje...«

V svojem pojasnilu odgovarja g. Ljuba Jovanović, da je izročil piscu knjige »Krv Slavenstva« nekaj listkov z beleškami, ki jih je napisal neposredno pod vtisom znanih dogodkov in izrečno trdi, da je v teh beležkah napisal **golo resnico**, kolikor jo je pač mogel doznati.

Setonu Watsonu pa odgovarja, da on njegovih besed ni prav razumel in da jih je napačno tolmačil... Za ta poklon se bo g. Seton Watson g. Ljubi Jovanoviću gotovo primerno zahvalil.

Dvoboj med Ljubo Jovanovičem in g. Watsonom cele zagonetne zadeve sicer ni popolnoma razčistil, vendar pa je padel nanjo žarek svetlobe, za kar moramo biti Ljubi Jovanoviću zelo hvaležni. Mogočnega vtisa njegove izjave ne more izbrišati niti njegovo zatrdilo, da je vedno le čakal, kdaj bo srbski narod osvobodila in ujediniła srbska armada. Ta migljaj Ljube Jovanovića zopet razodeva, da so veliko klanje svetovne vojske dobro pripravljali tudi drugod in da je bil umor v Sarajevu le ena sama postojanka v dolgi verigi pravih vzrokov.

»Narodni sporazum«.

V nedeljo, 23. marca je prebral na seji belgrajskega parlamenta predsednik srbskih demokratov, g. Ljuba Davidović, program »bloka narodnega sporazuma in kmečke demokracije«. Ta doslej še nepoznani dogovor ima sledečo vsebino:

I. Parlamentarne stranke, ki so bile dosedaj združene pod naslovom opozicijski blok, so osnovale stalno politično skupino pod imenom »Blok narodnega sporazuma in kmečke demokracije« in nastopajo v narodni skupščini kot celota v vseh vprašanjih, v katerih gre za velika politična vprašanja te enote. Organi bloka so: predsednik, ožji in širši izvrševalni odbor in skupna seja narodnih poslancev.

II. Ta blok je vzel za podlago svojega delovnega programa deklaracijo Davidovićeve vlade od 12. avgusta 1924, katera deklaracija bi se imela dopolniti zlasti z zakonom o jamstvu sodne neodvisnosti, o tiskovni svobodi in o svobodi sestajanja in združevanja, z zakonom o samoupravi kmetijskih in mestnih občin in drugimi potrebnimi zakonskimi predlogi. Način izvajanja poslednjih volitev dokazuje nujnost

zakona, po katerem bi se zaščitila v bodoče volilna svoboda. Moramo povdariti odgovornost organov, ki izvajajo volitve. Poostriži je treba kazni za prestopke proti volilni svobodi, določiti je treba pospešeno postopanje proti sedanjim krivicem, verifikacijo mandatov pa ima izvršiti sodišče.

II. Osnova političnega dela sestoji iz programatičnih načel, ki so bila deloma že objavljena v poročilu predsedništva HRSS z dne 29. septembra 1924, in to posebno:

1. Stranke bloka, stoječe na načelu ravnopravnosti vseh Srbov, Hrvatov in Slovencev, so edine v tem, da je država SHS celota, v kateri pa se ima notranja ureditev izvesti s sporazumom Srbov, Hrvatov in Slovencev po že deloma izraženih načelih.

2. Definitivno izvajanje narodnega sporazuma na normalen zakonit način na podlagi demokratske vladavine na najpopolnejši način je mogoče samo s parlamentarno monarhijo po angleškem vzoru, zasnovano in zgrajeno na podlagi narodne suverenosti.

3. Naša država mora biti slična ljudski demokraciji, urejena po sistemu selfgovernmenta in samouprave od najmanjših občin pa do parlamenta.

4. Pristojnost skupnega parlamenta in drugih narodnih zastopstev in odnošaji njim orgovornih organov morajo biti določeni po ustavi.

5. Blok v celoti in poedine stranke v njem so edine v tem, da je njihova politika popolnoma samostojna in določena edinole od interesov ljudstva. Zato smatrajo za nujno, da se prekinejo vsake zveze z inozemstvom. Interese naroda pa je treba spraviti v sklad z ideali človečanstva in z mednarodno težnjo po trajnem miru.

6. Blok izključuje diktaturo vsake vrste. Stoji v politiki na načelu narodnega sporazuma in ljudske demokracije. V gospodarskih vprašanjih pa stoji na stališču stanovskega sporazuma in sodelovanja.

7. Blok hoče izvajati vse potrebne socialne reforme, ostajajoč na načelu ohranitve privatne lastnine, katero pa je treba urediti v duhu socialne pravičnosti in v smislu socialnih dolžnosti. V gospodarskih vprašanjih stoji na načelu stanovskega sporazuma in sodelovanja. Gospodarsko življenje našega ljudstva, zlasti kmečkega, naj se razvija na združnih načelih.

Ta program je bil podpisan 25. febr. 1925. Podpisali so ga: dr. Korošec za Jugoslovanski klub, Ljuba Davidovič za dem. klub, Pavle Radič za HRSS in dr. Hrasnica za JMO.

Kdor pazljivo prebere te točke, mora priti do prepričanja, da so šli zlasti Hrvatje v svoji popustljivosti do skrajnosti, in vsak človek bi pričakoval, da bi bila nadaljna pogajanja na tej podlagi mogoča. To pa se ni zgodilo in jako malo verjetno je, da bi tudi vladne stranke le količkaj popustile. To se vidi iz odgovora, ki ga je dala na zgoraj omenjene točke »Samouprava«, glavno glasilo vladajoče radikalne (Pašičeve) stranke.

»Samouprava« namreč odgovarja dne 13. marca sledeče:

»1. Priznanje »državne celote« je nepotrebno, ker so celoto in njene meje priznali že drugi mnogo važ-

Vsaka perica pere samo z Zlatorog milom.

nejši činitelji. Zato je priznanje državne celote od strani domačih ljudi odveč. Domači ljudje bi bili mnogo boljše storili, če bi se odrekli svoji zahtevi po neodvisnosti in samostojnosti Hrvatske in zahtevi po neodvisnosti Slovenije. Ker pa tega niso storili, je opravičen sklep, da se teh zahtev še niso odrekli.

2. Priznanje monarhije »angleškega tipa« ni nič drugega kakor »farizejsko izvijanje okoli glavnega vprašanja, namreč okoli vprašanja monarhije«. Radiču in njegovim tovarišem je težko, da bi odkrito in brezpogojno priznali monarhijo, toda za »sporazum« je to priznanje neobhodno potrebno, kajti samo priznanje »monarhije angleškega tipa« ne pomeni nič. Zato temu priznanju nihče ne verjame (izvzemši »Domoljub«-a, op. ur.).

3. Vprašanje samouprave je rešeno že v vidovdanski ustavi in zato ni treba, da bi se opozicija za rešitev tega vprašanja še posebej brigala.

Tako se glasi na kratko odgovor vladnih strank na ponudbe opozicije. Iz tega odgovora sledi jasno in nedvoumno, da zahteva Pašič brezpogojno kapitulacijo opozicije. To smo pa mi že zdavnaj povedali.

Kakor vedno!

Lansko leto je bila opozicija v belgrajskem parlamentu, ki sta jo vodila Srb Davidovič in Slovenec dr. Korošec, v silnih škripeh. V svoji zadregi sta se obrnila na Stefana Radiča v Zagrebu za pomoč. Iz tehtnih političnih ozirov je Radič tedaj nujnim prošnjam obeh ustregel in je poslal svojih 70 poslancev v belgrajski parlament. Z Radičevim pomočjo — in samo in edinole z Radičevim pomočjo! — sta prišla na vlado dr. Korošec in Davidovič. To je dejstvo, ki se ga ne da utajiti!

Davidovič-Koroščevo vlado pa so Radičevi poslanci samo podpirali s svojimi glasovi, sami pa v vladi niso bili zastopani. Da bi bila pa vlada trdnjša in da bi tudi hrvaški republikanci bili soodgovorni za vse sklepe Davidovičeve vlade, se je sprožila misel, naj bi tudi hrvaški republikanci postali ministri.

To je bila za republikance in za Radiča težka stvar. Ali ne bi to bilo čudno, če bi republikanci kar čez noč postali pri nas ministri? Stvarni potrebi o okrepitvi Davidovičeve vlade pa se je Radič končno udal in je imenoval tudi štiri svoje poslance, ki naj bi postali ministri. Ali je mogel Radič storiti kaj več kot je storil? On je dovolil, da gre do njegovi poslanci v parlament, ki ga dotlej ni priznaval! On je dovolil, naj njegovi poslanci prispežejo kot poslanci na ustavo, ki je on dotlej ni priznaval! In končno je pristal tudi na to, da njegovi republikanski poslanci postanejo kraljevi ministri in kot taki še posebej prispežejo kralju. Ali je mogel sto-

riti še več, da utrdi in okrepi Davidovič-Koroščevo vlado, kajti samo zato se je on tako daleč vdal, da prepreči vočni Pašičev režim.

Za svojo brezmejno popustljivost in za svojo velikansko podporo, ki jo je izkazal zlasti dr. Korošcu in Slovenski ljudski stranki s tem, da ji je pomagal v vladno sedlo in do vladnih korit, je pa žel zlasti od slovenske strani zelo črno ne-hvaležnost. Kakor hitro je namreč padla Davidovič-Koroščevo vlada iz znanih »neznanih« vzrokov, o katerih pisati po zakonu ni dovoljeno, so vsi plačani in neplačani agitatorji Slovenske ljudske stranke zatulili: »Radič je kriv, da je vlada padla! Radič je lump in bedak!« Na drugi strani so pa začeli sprva na tihem, med volitvami pa na glas širiti vest: Radič je republiko prodal in izdal, ker je rekel, da je za »monarhijo po angleškem vzoru«!

Kar smo tu napisali, je gola resnica, ki je ne more ovreči niti najstrožji zgodovinar.

Če pa je to res, vprašamo vse poštene ljudi: Ali je to lepo, ali je to kristjansko, če krščanski ljudje širijo med svet tako očitne laži o možu, ki jim je politično tako pomagal kakor še nihče drugi pred njim? Ali je to krščansko, če so lagali in še lažejo, da je Radič zatajil republiko, ko vendar dobro vedo, zakaj je Radič trenutno in iz gotovih političnih vzrokov zamenjal besedo »republika« z izrazom »monarhija po angleškem vzoru«? Ali zaslužijo taki lažnjivci, da se jih sploh še imenuje može?

Isti prizor se odigrava danes in ponavlja se isto. Opozicijske stranke dobro vedo, da brez hrvaških republikancev ne pomenijo v parlamentu prav čisto nič. Davidovič sam s svojimi poslanci ne pomeni nič, dr. Korošec tudi nič, oba skupaj pa trikrat nič. Zato so se zopet obrnili na hrvaške republi-

Dnevne vesti.

»Naš dom«.

Zbor zaupnikov iz Stajerske dne 15. marca t. l. v Mariboru je sklenil, da se ustanovi tiskovna zadruga »Naš Dom«, katere namen bodi izdajati strankin list in razne druge publikacije. Zaupniški zbor je nadalje sklenil, da mora vsak strankin pristaš, ako le količkaj more, to reč podpreti, postati torej zadržnik in pridobivati člane za to našo velevažno zadrugo.

En delež znaša Din 100, pristopnina pa Din 10. Bolj revni pristaši SRS morejo delež vplačati tudi v 10 mesečnih zaporednih obrokih.

Doslej je pristopilo že prav lepo število članov. Ustanovni občni zbor te naše nove zadruge se bo vršil začetkom meseca maja.

Pozivamo vse naše somišljenike, da pristopijo kot zadržniki. Bolj premožni naj podpišejo več deležev, ker gre za važno in dobro stvar. Upamo, da se bodo somišljeniki odzvali v velikem številu. Pokažite z dejanjem, da hočete podpreti našo misel! Svoj pristop prijavite pisмено upravi našega lista.

Pripravljalni odbor zadruge »Naš Dom«, tiskovne zadruge z omejeno zavezo v Ljubljani.

Demokratizem in republikanstvo. V zadnji številki »Pravice«, ki je glasilo krščansko-socialnega delavstva, beremo, da je demokracija brez republikanizma nemogoča. To je popolnoma jasno in točno. Škoda je samo, da je to resnico napisala izmed časopisja SLS edinole »Pravica«, ki piše za delavce, nikdar pa še nismo brali v »Slovincu« ali v »Domoljubu« niti besedice za republiko, ampak ravno nasprotno. Zato tudi v odkritosrčnost republikanstva »Pravice« ne zaupamo prav. To se pravi, mi že verjamemo, da so gospodje, ki se zbirajo okoli »Pravice« res republikanci, ampak kakor hitro bo prišel čas, da svoje republikanstvo javno pokažejo, jim bo dr. Korošec že pošteno stopil na prste! Slovenski krščansko-socialni delavci se ne morejo nikamor ganiti, ker je vsa njihova organizacija popolnoma odvisna od monarhističnih pristašev dr. Korošca.

Lepa zahvala. V predzadnji številki »Domoljuba« smo našli dopis iz Belokrajine, v katerem se dopisnik iz Belokranjcev prav pošteno norčuje, češ da so zadnje volitve pokazale, da Belokrajina ni republikanska in tudi nikoli ne bo. Po naših mislih tako norčevanje ni lepo.

kance za pomoč in hrvaški republikanci so zopet iz taktičnih (ne iz principijelnih!) razlogov rekli, da pristanejo na naziv »monarhija po angleškem vzoru«, da so zadovoljni tudi, da se vzame kot podlaga za nadaljno delo v parlamentu vidovdanska ustava in da pristanejo zaenkrat na Marinkovičev ustavni načrt. Ali je bilo pametno in umestno, da so tako sklenili, to se bo videlo pozneje. Toda črnilo na tistem »sporazumu« se še ni dobro posušilo, in že so zopet zastopniki SLS zagnali divji krik: Hrvaški republikanci so republiko zatajili, oni so lumpie in hinaveci!

Taka je hvaležnost zastopnikov Slovenske ljudske stranke za parlamentarno pomoč hrvaških republikancev!

Mislimo, da za poštene ljudi to zadostuje! Političnih sredstev te vrste se ne poslužujejo niti afrikanški divjaki, »Domoljub« pa, ki ve-lja za katoliški in slovenski list, noče (ali pa ne more več) uvideti gnusnosti te vrste političnega boja. Za katoliške Slovence ta pojav ni časten. Za katoliško časopisje bi bilo lepše, če bi pisalo resnico in povedalo vse, kakor je, ker en sam z resnico pridobljen mandat moralno mnogo več zaleže, kakor petnajst ali dvajset z lažjo priborjenih poslanskih pooblastil.

Belokranjci pa naj uvidijo, kako postopajo z njimi gotovi gospodje. Najprej so jih nalagali in nafarijali, da je SLS za republiko, ko so pa ljudje tej laži res nasedli, se jim pa smejejo v brk in javno pišejo, kako so jih potegnili! Belokranjci, zapomnite si to za bodočnost!

Da se resnica prav spozna... »Slovenec je zadnje nedeljo (štev. 66) prinesel obširno poročilo SLS poslancev v verifikacijskem odboru pod naslovom »Nasilja in zlorabe režimovcev pri skupščinskih volitvah v Sloveniji«. Tu je vse razloženo, kakšne nezakonitosti so zagrešila pri volitvah posamenza podjetja, državni funkcionarji, uradi itd. v namenu, da bi ljudstvo volilo »Nacijonalni blok«. Poročilo končuje takole: »Pravni čut državljanov v Sloveniji je tako užaljen, da se mu more zadostiti le, ako se nasilja, protizakonitosti in volilna sleparstva SDS v volilni dobi reparirajo s tem, da se s takšnimi sredstvi pridobljena mandata SDS uničita in se s tem dokumentira, da morajo biti volilni rezultati v pravno urejeni državi izraz svobodne ljudske volje in ne uradnega nasilja...« Prav! Slika, ki jo nudi o preteklih volitvah v Sloveniji to poročilo je točna, toda ni cela. Manjkajo samo še nasilja, protizakonitosti in volilna sleparstva, ki jih je zakrivila SLS pri teh volitvah. Potem bo slika cela, poročilo kompletno, a prav-nemu čutu državljanov bo zadosteno.

V precepu. Pred volitvami in med volitvami proti hrvaškemu republikancem in še posebej proti Radiču osebno ni skoro nihče tako ostro nastopal kakor samostojni demokratje v svojih listih. V tem oziru se je posebno odlikoval »Slovenski Narod«, ki kar ni mogel dočakati veseliga trenutka, da bi bil Radič zaprt ali pa celo obešen. Ko je bila nad hrvaškimi republikanci proglašena obznanja, je »demokrat-sko« časopisje kar tulilo od veselja in še bolj je od veselja poskakovalo, ko je moglo svojim bralcem poročati, da bodo radičevski mandati razveljavljeni. Ko pa se je prvo veselje poleglo, so začeli gospodje računati in so rekli: Vseh poslancev v parlamentu je 315. Če odštejemo od 315 radičevskih 60 mandatov, jih ostane še 265. Radikali sami pa imajo 140 poslancev — torej imajo večino ne samo brez radičevcev in klerikaleev in Davidovičevcev, ampak tudi brez nas! Tedaj pa se jim je nekaj zasvetilo v glavi, in sicer ne

majhna leščerba, ampak cela fabrika za lampe. »Prokleti Pašić,« so rekli, »ta nas pa je!« Ko so to spoznali, so takoj zapeli telefoni po državi in vsem demokratičnim listom je bilo naročeno, naj pišejo, da stvar z radičevskimi mandati še ni končnoveljavno rešena. Tako je treba razumeti vsebino nedeljskega uvodnika v »Jutru«, ki pravi, da po zakonu bi pač morali biti razveljavljeni vsi radičevski mandati, da pa zahteva »interes državne politike«, da se ne uničijo vsi, ker so radičevski mandati končno le »mandati hrvaškega naroda!« — Takrat pa, ko so proglašali obznanje, ni bilo nič »državnih interesov«, ampak šele sedaj so se pokazali kakor gobe čez noč, ko ne gre v resnici več le za »državne interese«, ampak v prvi vrsti tudi za interese demokratične stranke same! Navadno pa je zvojenje po toči zastoj in boljše je biti previden poprej kakor pozneje ali pa celo prepozno!

Položaj v parlamentu. Položaj v parlamentu je neizpremenjen. Dajstvo je, da imata Pašić in Pribičević večino, opozicijske stranke so pa v manjšini. Na tem dejstvu se ne da prav nič izpreminjati. Izpremeniti se lahko samo razmerje med vlado in opozicijo, ki ostane lahko zelo napeto ali pa se nekoliko ublaži. Če se bo medsebojno razmerje med vlado in opozicijo kaj ublažilo, bo vladna večina mogoče upoštevala in tudi izpolnila kakšno skromno opozicijsko željo, če pa bo ostalo razmerje napeto ali pa če bi opozicija parlament tudi zapustila, bo vladal Pašić pač po svoje brez opozicije. Da bi pa dal Pašić vajeti iz rok, na to ni misliti. Tega ne bo napravil niti v slučaju, če opozicija popolnoma kapitulira pred njim. V tem slučaju se že celo ne bo umaknil, ampak bo še trdnjeje sedel na svojem stolčku. Iz česar sledi, da bo

Pašić še dolgo os, okoli katere se bo sukala naša politika. Slovencem v takih razmerah preostajata le dve poti. Ena pot sili Slovence pred Pašićem na kolena, druga pot pa je bolj dolga in trnjeva, to je pot čakanja in upanja na boljše čase. Slovenci si bomo izbrali prvo pot, ker smo vzgojeni v politiki drobtin in smo »gor rastli« v nauku: »Fant, le pridno ubogaj, pa ti bodo dali dobro službo, da boš jedel vsak dan meso in bel kruh.« L. 1918. smo imeli pa v rokah nož in hlebec, pa ga nisimo znali načeti.

Umrl je pretekli teden angleški državnik lord Curzon (reci: Kerzn). Njegova politika je bila vedno strogo kapitalistična in protiruska in protislavonska. Lord Curzon je bil tudi ustanovitelj in duša »protiboljševiškega bloka«, ki ga sedaj snujejo angleški lordi ne toliko proti boljševizmu, ampak proti Rusiji, ker se boje za svoje gospodarstvo nad bogastvom Indije.

—Vojna med belim plemenom in Azijci. V angleškem parlamentu so razpravljali pretekli teden vojni proračun. Vojni minister je povedal, da bodo Angleži utrdili veliko azijsko pristanišče Singapur, kar bo veljalo 11 milijonov funtov šterlingov. Pri tej priložnosti je pa bivši angleški ministrski predsednik Mac Donald povedal, da danes ves svet v Aziji že javno govori o bodoči vojni med »belim in rmenim plemenom«. Izrek »vojna med belim in rmenim plemenom« pa je samo izgovor angleških velekapitalistov in lordov, s kateri bi radi zakrili pravo ime bodoče vojne, ki bo vojna Anglije proti slovanski Rusiji in vojna za osvoboditev zatiranih azijskih narodov izpod angleškega jarma.

Ako potrebujete v Vašem gospodinjstvu šivalni stroj, Vam priporočamo, da se tozadevno obrnete

edino le na tvrdko **Ludovik Baraga, Ljubljana, Šelenburgova ul. 6/1.** Tu boste dobili stroj s katerim bo-

ste zanesljivo zadovoljni in ta tvrdka Vam jamči za stroj 15 let. Berite oglas v današnji številki.

Gospodarstvo.

Dinar pada. Na mednarodnih borzah, zlasti v Curihu, je začel dinar zadnje dni padati. V soboto je veljalo 100 dinarjev v Švici le še 8 frankov, prej pa 8 in pol franka. Nekateri listi poročajo, da se je naše finančno ministrstvo oziroma Narodna banka poskušala padcu dinarja vpirati, pa brez uspeha. Drugi zopet pravijo, da je finančni minister sam delal na to, da dinar nekoliko pade, da omogoči izvoznikom zopet zaslužek, zlasti lesnim trgovcem. Verjetno pa ni ne eno ne drugo. Vzrok bo že kje drugje, toda to povedati nam brani paragraf.

Bilančna seja načelstva Ljubljanske posojilnice. V pondeljek, 16. t. m. se je vršila bilančna seja načelstva Ljubljanske posojilnice, na kateri se je ugotovilo, da je dosegla posojilnica z ozirom na kratko dobo svojega poslovanja to je od 7. julija do konca lanskega leta, jako lepe uspehe. Bilančni zaključek z dne 31. decembra l. l. izkazuje prejemkov Din 3.946.234.66, izdatkov Din 3.833.324.78; skupnega prometa Din 7.779.559.44, kar je za začetek in kratko dobo 6-mesečnega poslovanja jako lepo. Vlog na hranilne knjižice je bilo Din 1 milijon, 680.719.95, vlog na tekoči račun je bilo Din 1.034.947.19; vlog skupaj Din 2.715.667.14. Izplačalo se je vlog na hranilne knjižice Din 410.501, na tekoči račun Din 924.691.19; skupaj Din 1.335.192.19. Bilančni zaključek izkazuje kljub velikim začetnim stroškom Din 6.901.28 čistega dobička. Upravni svet je dovoljeval le kratkodobne kredite trgovcem, obrtnikom in

uradnikom, predvsem pa trgovske kredite in posebno pazil, da je bil zavod vedno likviden, s čemer si je pridobil med občinstvom zaupanje. Posojilnica je imela vedno po 3 do 400.000 Din likvidne gotovine. Občni zbor Ljubljanske posojilnice se vrši dne 4. aprila t. l. ob 4. uri popoldne v poslovnih prostorih.

Splošna stavbna družba, d. d. v Mariboru. — To družbo zadnje čase silno napada »Orjuna«. Napada pa le posamezne njene vodnike zato, ker so Nemci. To pa je udarec v vodo. Res je, da imajo prvo besedo pri tej delniški družbi avstrijski državljani. Res pa je tudi, da so ti ljudje z lepimi obljubami speljali na svoj mlin mnogo milijonov slovenskega denarja! Pri tej družbi so udeležene skoro vse ljubljanske banke z horodnimi svotami. V teh bankah pa je naložen tudi kmečki denar, in pa zadržani. Poleg tega se nahaja precejšnje število delnic te družbe v rokah malih ljudi, ki so tisti denar težko prihranili in kupili delnice te družbe v nadi, da so svoje prihranke dobro naložili. Ta družba pa niti lastnih svojih delnic ne kupuje, niti jih ne obrestuje. Očitno je, da tukaj ni nekaj v redu. Tu naj prime »Orjuna!« Tisti upravni odbor je treba strogo prijeti in to še ob pravem času. Sedanjemu stanju in vodstvu te skrivnostne d. d. je treba napraviti korenit konec.

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOVENSKIH REPUBLIKANECV.
Odgovorni urednik Oskar Schiller.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Brošura „Jugoslovani, Slovani in Jugoslovani“

ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni, se dobi v upravi našega lista in stane s poštnino **1e 4 Din.**

Rupim: Dunajski in Ljubljanski Zvon, Kres, Slov. Bčelo, Slov. Glasnik in vse druge knjige

HINKO SEVAR
antikvariat knjigarna
Ljubljana, Stari trg 34

Za pouk in zabavo je potrebno dobro čtivo, ki je tudi veselje in kras knjižici. Za Din 5.— se dobi najboljši Kellerjev roman

Regina

Za Din 15.— najlepši roman srbskega pisatelja Nušića

Občinsko dete

in za Din 14.— se dobi knjiga

Zeleni kader

ki opisuje življenje legijonarjev za časa svetovne vojske in razsula Avstrije — v tiskarni

J. Blasnik nasted. v Ljubljani, Breg št. 12.

Denar je poslati naprej.

Pozor, krojač, šivilja, nešivilja

Kaj ti koristi kraj brez pouka? Z natančnim poukom, preizkušene po vsakem modelu ga dobiš na željo ekspresno po pošti v KROJNI SOLI, koncesionirani od ministrstva za trgovino in obrt.

Ljubljana, Židovska ulica št. 5. Vsak mesec tečaji za krojače šivilje in nešivilje.

Ure Zlatnina

F. P. ZAJEC
optik
LJUBLJANA,
Stari trg 9.

Ščipalci Očala

Naroči si kot Slovenec revijo „Novi Zapiski“

letnik 1922

kompletni letnik, 10 zvezkov se še dobi v upravi našega časopisa in stane samo 6 Din.

Svilene klobuke

okrašene

od 200-

Din naprej v raznih barvah prodaja **Minka Horvat, modistka, Ljubljana, Stari trg 21.**

Društvom in zasebnikom prevaja in prepisuje spise „Posredovalec“

Ljubljana, Sv. Petra cesta 23.

Soba za pisarno se išče. — Ponudbe na našo upravo.

Nabiralci oglasov za naš list se sprejmejo. Zasluzek dober. Oglasiti se je v upravi Breg št. 12.

Novo! **Največje zanimanje** Novo!

vlada za zgradbo stanovanjskih hiš v sistemu

„SEIDEL“

ker je zidanje v tem sistemu tehnično in ekonomsko dovršeno, najhitrejšje in najcenejše. Splošno pozornost vzbujajo nosilci sistema „SEIDEL“

ki nadomeščajo lesene stropnike, železobetonske preklade itd. Natančnejše podatke dobite pri stavbnem podjetju

Jakob Acceto, in Ing. Viktor Acceto in drug. Ljubljana, Tabor št. 2.

Stopnjice - Seidel - ograje

15 letno jamstvo

najpopolnejši **Stoewer** šivalni stroj s pogreznim transporterjem (grabljice). Z enostavnim premikom je stroj pripravljen za štepanje, vezenje ali šivanje.

Ludovik Baraga, Ljubljana Šelenburgova ul. 6, I. nadstr.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

Ustanovljeno 1898

Aleksandrova cesta 5

Telefon št. 367

Obrestuje hranilne vloge po najugodnejši obrestni meri brez vsakga odbitka.

Komisijsko trgovino in trgovsko agenturo obavlja

„Posredovalec“
Ljubljana, Sv. Petra cesta, št. 23.